

Szerkesztőség, kiadó-hivatal és nyomda:

Cluj-Kolozsvár, St. Baron L. Pop (Brassai-utca) 10.

Telefon:

Szerk. és kiadóhivatal 9-77

Zs. N. Sz. — — — 2-28

Egyes szám ára pályaudvaron és vidéken 5 lej Bukarestben is 5 lej

UJ KELET

ZSIDÓ · POLITIKAI · NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Romániában

Egész évre — — 1150
Félévre — — — 600
Negyedévre — — 320
Egy hónapra — — 110

*

Csehszlovákiában

Egy hónapra Ck 40—
Egyes szám — — 3—

1927 március 17 Csütörtök

Cluj-Kolozsvár * X évfolyam * 62 szám

5687 Veadar 13

Kolozsvár tanácsának első ülése elé

Talán már mindenki elfelejtette, hogy valamikor Kolozsváron községi választások is voltak, mert azóta is már hosszú hónapok teltek el, hogy az első választott tanácsot a legfőbb közgazdasági tanács véleményezése alapján a belügyminiszter feloszlatta és hosszú huza-vona után egy pártközi egyezmény alapján megalakult a második tanácsa is Kolozsvár városának. Roppant nehezen született meg ez a tanács, hosszú tárgyalások és paktumkísérletek előzték meg, míg a tizenkettedik órában az ugynevezett demokratikus választási blokk egyezséget kötött a hivatalos blokkal, amelyben a néppárton kívül a Magyar Párt is helyet foglalt.

A demokratikus választási blokk a nemzeti pártot, a zsidó blokkot és a szociáldemokratákat foglalta magába és a megegyezés értelmében huszonnégy helyet kapott Kolozsvár tanácsában. Ebből a huszonnégy helyből három jutott a zsidó választási blokknak, de ez a három voltaképpen négynek számít, mert a póttagok listáján az első hely a zsidó választási blokké, úgy, hogy a negyedik tagság is biztosra vehető. A paktummal egyidejűleg megállapodás történt a hét állandóbizottsági tagságról is, amelyből kettőt a nemzeti párt, kettőt a szocialisták, egyet a zsidó választási blokk, egyet a néppárt és egyet a magyar párt kapott.

A paktum létrejött és minden választási izgalom nélkül egyhangúlag proklamálták a megegyezési listát. Történt azonban, hogy a régi — az első megválasztott — városi tanács egyes tagjai meglebbezték a tanács feloszlátásáról szóló belügyminiszteri határozatot. A néppárt kolozsvári tagozata ezt az aktust a paktum megsértésének fogta fel és ennek hatása alatt felmondotta a megegyezést. A paktum felmondása miatt húzódott el annyi ideig a városi tanács összehívása, hogy az állandó tanács tagjainak megválasztását lehetőleg elodázzák. Calutiu prefektus a felelősség benyújtásának pillanatnyi hatása alatt azt a kijelentést tette annak idején, hogy az állandó tanács hét rendes és három választott tagját úgy fogják összeállítani, hogy abból öt helyet a néppárt, a másik öt helyet pedig a magyar párt kapja meg.

Amint azonban a paktum felbontása körüli viharok elültek, Osvada polgármester sietett megcáfolni ezt a verziót, de ő is teljesen nyílt kérdésnek hagyta az állandó tanács összeállításának arányát. Most végre össze fog ülni Kolozsvár városának jogszertinti tanácsa, amelynek első gyűlését a vármegye prefektusa szombatra hívta össze. Ezen az ülésen fog elődni az állandóbizottság sorsa, mert az állandóbizottságot a városi tanács első ülése választja meg.

A helyzet nyílt. A paktum-fel van mondva. Sőt, ami ennél is jelentősebb, meg is változott a helyzet, mióta a választás előestéjén a pártok közötti megegyezés létrejött. Azóta megtörtént a hivatalból való tagok kinevezése és így a hivatalos blokk olyan többséghez jutott, amely, ha az állandó bizottság összetételében választásra kerül a sor, döntő szót juttat a részére. Nem hisszük azonban, hogy a hivatalos blokk élni fog ezzel a helyzettel, annak dacára sem, hogy a paktumot felmondotta. Noha olyan verziók vannak forgalomban, hogy a hivatalos blokk erejének tudatában úgy akarja az állandó bizottság annak idejéni arányát megváltoztatni, hogy az ellenzéki csoportnak megígért öt helyet, kettőre redukálja és így a zsidó választási blokkot teljesen kiszorítsa a permanens bizottságból.

De ismétljük, kizártnak tartjuk, hogy erre

kerülhessen a sor. Hiszen a zsidó választási blokk nem felebbezte meg a tanács feloszlátásának végzését, hanem csak egyik tagja csatlakozott a felebbezéshez és így a blokk maga nem követett el paktumsértést. Nagyon természetes, hogy ilyen körülmények között nem ildomos vele szemben semmilyen retorzió és

meg kell kapja az öt jogosan megillető állandóbizottsági helyét, nemcsak azért, mert a választási megegyezésnek ez volt az alapja, hanem azért is, mert ez a hely Kolozsvár zsidó lakosságának arányszáma és az adózásban való részvétele szerint minden kétséget kizárólag megilleti.

A kormány hivatalos lapja aktalopással vádolja a »Viitorul«-t

(Bucuresti-Bukarest, március 16. Az Uj Kelet tudósítójától.) Jelentettük tegnap, hogy a »Viitorul« éles támadást intézett a kormány ellen, amelyet azzal vádolt, hogy Olaszországban ócska és használhatatlan fegyvereket vásárolt a hadsereg részére.

Az »Indreptarea« a »Viitorul«-nak az olaszországi fegyverrendelésekre vonatkozó támadásaira ma a következő kommunikét teszi közzé:

Egyik kormányképes párt orgánuma több hivatalos aktát reprodukál, amelyek nem juthattak hozzá másként csak lopás, vagy sikkasztás útján. Mindkét ut máltatlan egy párthoz és nem hihetjük, hogy kormányképes pártok ilyen eljárásokat helyeselhetnének, lehetővé téve a hivatali titkok megsértését és hivatalos okmányok eltulajdonítását. Ez minden, amit egyelőre mondhatunk, ami pedig a kérdés lényegét illeti, ismétljük, hogy nem ez az útja a fegyverszállítások megvitatásának.

A mai termelés mellett 50 év múlva kenyérinség fogja Romániát fenyegetni

Garoflid miniszter szerint az agrárreform, a tőkehiány és a túlzott iparpártolés gátolja lejtőre az ország mezőgazdaságát

(Bucuresti-Bukarest, március 16. Az Uj Kelet tudósítójától.) Constantin Garoflid földművelésügyi miniszter tegnap terjesztette be a mezőgazdasági termelés megszervezéséről és a legfőbb földművelésügyi tanács felállításáról szóló törvényjavaslatát. A javaslat lényegét az Uj Kelet már részletesen ismertette a kis- és középbirtokok tervezett reformjával és mezőgazdasági hitelintézettel kapcsolatban. Érdekesnek tartjuk azonban leközölni a törvényjavaslat indokolásának fontosabb fejezeit.

Néhány érdekes adat

Garoflid miniszter adatai szerint
1926-ban a mezőgazdaságban investált tőke 152 milliárd papirlejt, vagyis 3800 millió aranylejt tett ki, a föld értékét bele nem számítva,

ugyanakkor a többi termelési ágakba befektetett tőke csak 25 milliárd papirlejt, illetve 600 millió aranylejt képviselt. Az 1926. évi mezőgazdasági termelés 78 milliárdot tett ki, az ország állatállományának értéke pedig 30 milliárd volt, összesen tehát 2,5 milliárd aranylejt. Ezzel szemben ugyanabban az évben alig 37 milliárd értékű iparcikket termeltek, vagyis 200 millió aranylejt értékben sem, holott ebben az összegben 70 százalékot képviselnek azok a mezőgazdasági nyersanyagok is, amelyek az exportált iparcikkek között szerepelnek. Az 1924. évi kivitelben a mezőgazdasági termékek 65,47 százalékot, az ipari nyerstermékek beleszámításával 67 százalékot tett ki. Mezőgazdaságból 14 millió ember él Romániában, vagyis az össz lakosság 87 százaléka, viszont az ipar által foglalkoztatott munkások száma alig haladja meg a 200 ezer embert.

A felsorolt adatok alapján a javaslat indokolása hibáztatja az eddigi kormányok agrárpolitikáját. A háboru előtt pusztán patriarchális foglalkozásnak tekintették a mezőgazdaságot, amelyben a tapasztalat mellett a haszár szerencsétől függ minden eredmény. Emlékeztet még egy volt miniszternek az a kijelentése, hogy a termés az esőtől függ. Minden román politikai párt a háboru előtt az iparfejlesztési politika híve volt, a mezőgazdasággal senki

sem törődött és ezzel igen érkékeny károk érték az országot. A háboru után

az ország industrializálásának illúziója a mezőgazdaság érdekeinek erőteljes hátrahozásával folytatta ténhódítását,

amely a liberális kormányoknak — minden ország nemzetgazdasági történetében páratlanul álló — kivételi vámrendszerében érte el kulminációs pontját.

A jelenlegi kormány gazdasági programjának élére állította a mezőgazdasági termelés fejlesztését és ennek érdekében egész sor törvényt szavaztatott meg. A falusi gazdálkodás feljavítását azonban csak a kezdeményezési kedv teljes szabadságának biztosításával lehet elérni, amelyre ma annál nagyobb szükség van, mint-hogy az agrárreform következtében a mezőgazdasági termelés aggasztóan visszaesett. Nemcsak az államnak áll érdekében a mezőgazdasági termelésnek a régi mértékben való visszaállítása, majd továbbfejlesztése, hanem a lakosságnak is, amely 50 év alatt megkettőzött létszámát, már pedig a mai rendszer mellett kenyérinség fenyegeti az elkövetkező generációt.

Ötven év múlva ugyanis közel 350.000 vagon gabonára lesz szüksége az országnak,

viszont Románia ma átlag csak 180 ezer vagonot exportál és ez a mennyiség nem lesz elegendő majd az ország népességének természetes szaporodása esetén.

Ennek a helyzetnek a megelőzése az államra hárul, amely a megfelelő anyagi eszközök előteremtésére állítja fel a minisztérium keretén belül a legfőbb földművelésügyi tanácsot.

— Bethlen a jövő héten Rómába érkezik. Londonból jelentik: A »Daily Telegraph« politikai munkatársa szerint Bethlen István magyar miniszterelnök a jövő hét, folyamán Rómába érkezik. A lap leszögezi, hogy Magyarország a szövetséges katonai ellenőrzőbizottság mielőbbi visszarendelése kérdésében számíthat az angol-olasz kormány legmesszebbmenő támogatására.

enetek

kérdést pontosan nem tudjuk, pusztusában törzsszó. Valutát, tünik ki kéréséről van ívételéről szóló elsajég ismét hivatalnál, ahol ma. Az eljárás Kelet egyik ismertett, a tással fog szolróvidesen sor mert a magyar 21 millió lejt a célra. Azt, orizálni fogják, es előrelátható Wiener Bankban elhelyezett az intézethez, zulatushoz forz ilyen követelőd kitüzve, nk szerint az érdékekben egy ékes, amely felsten székelve. a alakult meg, meg a maga

körökben igen antivirikus eljár nem gyógyítja, rt 2—3 napos mőnek. A szer ményes és költ egyetem klini agazításért, 2. létre a híres ásával, amely a volt antantben támasztott gy a németek rmában köteleetni. Annak a szanalási terve az északamealelnőke volt tervezet is a gár részt vehet ülásban, de kiöl, illetve annak znie.

os díj, amelyet lni fog, nem yeb rovargyűj-Rotschild báró garas pénzmágnesak férgéről millió fontot k is, aki — a sohasem fog

zett ásványviz- Ha rendelni vagy a konzuz fordulni. ovatban elvből címek egyéb- esen elegendők de ugylátszik a mellett sem

1. Az előfizetési gy pénzeslevél- tja el hozzánk. k rendes tudó- átiából szintén is tudósítások- kék a könyveket

élet áttettük a y utána néz a zett-e s az ered- értesíteni. Az s elintézve, nem sségre való tes- gis eleget tesz a Zsidó Jog- en fog Önnek

A kolozsvári hadbíróóság felmentette Schön Bernát gyilkosát

A bukaresti katonai kórház elmeszakértőinek véleménye alapján hozták meg a felmentő ítéletet. A hadbíróóság elmegegyintézetbe való internálását rendelte el Talpean őrmesternek

(Cluj-Kolozsvár, március 16. Az Uj Kelet tudósítójától.) Egy három év előtti szörnyű tragédia utolsó felvonása zajlott le ma délelőtt a kolozsvári hatodik hadtest hadbíróága előtt. Csaknem három éve annak, hogy 1924 július 23-án délután a nagykarolyi vasútállomáson egy brutális csendőrszurony örökre kioltotta Schön Bernát érmihályfalvi talmudista életét. A gyilkos csendőrt azonban nem sújtja a földi igazságszolgáltatás keze. Orvosai megállapították róla, hogy beszámíthatatlan és az orvosi bizonyítvány alapján a kolozsvári hadbíróóság ma délelőtt felmentette a gyilkos csendőrmestert.

Schön Bernátot leszurják

1923 nyarán történt, abban az időben, midőn egy évi szisztematikus antiszemita agitáció gyümölcseként már teljes erővel robbantak fel a zsidóellenes propaganda aknái. Schön Bernát érmihályfalvi talmudista Nagykarolyba igyekezett a kolozsvár-halmi személyvonat egyik harmadosztályú kocsiában. Három gyermeke utazott együtt a vonaton Schön Bernáttal és másik három maradt az érmihályfalvi szegényes, nyomorúságos otthonban. A kocsiban több zsidó és nem zsidó utas tartózkodott. Egy másik fülkében Talpeanu csendőrmester foglalt helyet, aki egy Katz Tibor nevezetű toloncot kísért a halmi határállomásra.

Talpeanu őrmester, aki addig meglehetősen nyugalommal viselkedett, látszólag minden különös ok nélkül zsidózni kezdett és egy szemtanú állítása szerint kérkedve jelentette ki, hogy ő még ma zsidóvért fog inni. Ilyen atmoszférában tették meg az utat Schön Bernát és társai egészen Nagykarolyig. Midőn a vonat megállt és az utasok leszálltak, a tolonc cigarettát kért és mellette utolsóinak elhaladó Schön Bernáttól. A talmudista szó nélkül zsebébe nyulva, elővette dohányszelencéjét és odanyújtotta a toloncnak. Illetőleg csak oda akarta nyújtani, mert a következő pillanatban felugrott helyéről az őrmester és öklével teljes erejéből Schön Bernát mellébe vágott. A gyenge testalkatú, beteges Schön Bernát a váratlan és irtózatos ereji ütéstől kábultan vágódott el a vonag padlóján. Az ezután következő borzalmas tragédia szinte másodpercek alatt játszódott le. Talpeanu őrmester, talán a zuhanó test láttára, vérmérséket kapva, rávetette magát Schön Bernára és feltűzött hegyű szuronyával kétszer egymásután Schön Bernát mellébe döfött. Kétségbeesett jajkiáltás tört fel a szerencsétlen Schön Bernát melléből, majd pár pillanatnyi kínos haláltusa után kiadta a lelkét. Az irtózatossá fajveszélés hallatára a pályaudvar személyzete és az utasok berohantak a kocsiba, ahol Schön Bernát, hafi gyermek apja, a békés talmudista két óriási szurt sebbel mellén, ott feküdt halva a kocsis padlóján. Hároméves kislánya apja patakzó vérében fetrengve szivettéppő hangon jajveszékelt:

— Sté auf Tate!... Sté auf Tate!...

Schön Bernát azonban nem kelt fel többé.

A talmudista utolsó útja

Az érmihályfalvi talmudista tragikus halála országszerte leírhatatlan megdöbbenést keltett. Az egész ország zsidósága osztatlan részvétellel fordult az antiszemita agitáció vértanuja és annak kenyérkereső nélkül maradt özvegye és hat serdületlen árvája felé. A nagykarolyi zsidóság hatalmas tömegei kísérték el Schön Bernátot utolsó útjára. A betevő falat nélkül maradt özvegy és árvák javára pedig gyűjtőakció indult meg, amelyben egész Erdély zsidósága társadalmi különbségre való tekintet nélkül páratlan áldozatkészséggel vett részt.

Idégbeteg volt a csendőr

A gyilkos csendőrmestert letartóztatták és a szatmári ügyészség megindította ellene a vizsgálatot. Már első kihallgatása alkalmával azzal védekezett, hogy idegbajos és hirtelen felindulásában, önkívületi állapotban követte el csele-

kedetét. Megállapították, hogy néhány hónapig egy régi ideggyógyintézetben kezelték, ahonnan a tragédia előtt néhány héttel bocsátották el.

A vizsgálat befejezése után Talpeanu Dumitru csendőr a szatmári törvényszék elé került. Hirtelen felindulásban elkövetett emberölés miatt. A szatmári törvényszék illetékelenek mondotta ki magát az ügyben és átadta az aktákat a kolozsvári VI. hadtest hadbíróóságához. Az akták alapján a vizsgálatot továbbvezető Buhuc alezredes javaslatára Talpeanu csendőrmestert a bukaresti Regina Elisabeta katonai kórházba internálták megfigyelés végett. Egy évig állt Talpeanu őrmester a bukaresti katonai kórház orvosainak kontrollja alatt és a megfigyelési idő leteltével ma délelőtt került az ügy tárgyalásra a kolozsvári hadbíróóság első számú Solomon tanácsa elé.

A kolozsvári hadbíróóság előtt

Délben féltenekkor kezdte meg a hadbíróóság a bűnügy tárgyalását. A tárgyaláson Solomon ezredes elnökölt, a tanács tagjai Butás és Procopie őrnagyok, valamint Benseu és Encseu századosok voltak. A vádat Botez kapitány, királyi ügyész képviselte, a védelmet Mircea Georgescu dr. ügyvéd látta el. A tárgyalás megkezdése után Jugastreanu jegyző felolvasta a terjedelmes vádiratot, amely a csendőr első vallomásával ellentétben a bizonyítékok alapján megállapította, hogy Schön Bernát nem idegyedet szöbe és egy pillanatig sem szegült ellene a csendőr rendelkezéseinek. A vádirat

Cuzista interpelláció a kamarában egy zsidó orvos kinevezése miatt

Holnap mondja el interpellációját Madgearu a repülőgéprendelések kérdésében

(Bucaresti-Bukarest, március 16. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kamara mai ülésén Otelesanu elnökölt.

Saveanu a csernovitzi muzeum elhelyezése ügyében szólal fel.

Sumuleanu cuzista képviselő megismétli egy zsidó orvos kinevezése ügyében tett bejelentését.

Florescu szerint a vántarifa módosítását a parlament elé kell terjeszteni.

Livescu panaszkodik amiatt, hogy több faluban kötelezik a parasztokat bizonyos jegyeknek a vásárlására.

Vizsgálatot indítottak egy egész község elöljárósága ellen, egy kisgyermek rejtélyes halála miatt

(Cluj-Kolozsvár, március 16. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kolozs megyei Mezőörményes község csendőrszereplője különös esetről tett ma délelőtt jelentést a kolozsvári ügyészségnek. A jelentés szerint az elhunyt hét elején eltűnt a községből Sanpetran Pavel kilencéves gyerek, Sanpetran Joan ottani földésgazda kislánya. Három nappal később egy félreeső hely melletti gödörben bukkantak rá a gyermek hullájára.

Amint a csendőrszereplő jelentéséből kiténik, a hozzátartozók a gyermek tragédiájáról elmulasztották értesíteni a csendőrszereplő parancsnokát, a község elöljárósága pedig az idevonatkozó törvények kategorikus rendelkezéseivel ellentétben, minden további vizsgálat mellőzésével megadták az engedélyt a gyermek eltemetésére.

A jelentés alapján Bossie ügyész dr. Bircescu királyi ügyészt bizta meg a vizsgálattal, aki azonnal táviratilag utasította a mezőörményesi csendőrszereplőt, hogy szigorú nyomozást vezessen be a teljes községi elöljáróság és különösen a község primárja

és jegyzője ellen. Ugyanakkor utasította a csendőrszereplőt, hogy vezesse be a vizsgálatot annak megállítására: ki a felelős a gyermek megrendítő tragédiájáért. Igen szomorú a dologban az, hogy a kolozsvári ügyészségnek nem áll semmilyen jármű a rendelkezésére s így Bircescu dr. akadályoztatva van abban, hogy személyesen szálljon ki a vizsgálat megkezdésére.

A távirati utasítás alapján a tragikus sorsu gyermeket exhumálják és fel fogják boncolni. A községi elöljáróság elleni vizsgálat minden valószínűség szerint a primár és a jegyző felfüggesztését fogják a közelebről maguk után vonni.

„Lehet, hogy történt valami...”

Ezután a vádlott kihallgatására került sor. Talpeanu őrmester szélesvállu, középtermetű ember. Borostás állat és nyakát hatalmas dagasztatok éktelenítik.

Az elnök kérdésére tompán, közönyösen válaszol.

— Nem emlékszem semmire... Lehet, hogy történt valami... Nem tudom... Igen, valami történt, de nem látom.

A vád tanui közül senki sem jelent meg a tárgyaláson és a védelem is lemondott a tanúk kihallgatásáról. Így a vádlott rövid és összefüggéstelen vallomása után a perbeszédre került sor.

Felmentő ítélet

Botez kapitány, királyi ügyész a vádbeszédelemben megállapítja, hogy az orvosi bizonyítvány szerint a vádlott nem beszámítható. Kéri a hadbíróóságot, hogy mentse fel a vádlottat és internálja az elmegegyintézetbe. Dr. Mircea Georgescu védőbeszédében nyomasztóan az orvosi bizonyítványra hivatkozik, amely megállapítja, hogy a vádlott idegben szenved. Tettét így epileptikus rohamában követte el, amelyért felelősségre nem vonható. A perbeszéd után a hadbíróóság ítélethozatalra vonult vissza. Huszperenyi tanácskozás után hirdette ki az ítéletet Solomon ezredes, amely szerint a hadbíróóság egyhangulag felmentette a vádlottat, a hirtelen felindulásban elkövetett emberölés vádjától, egyben az orvosi véleményezés alapján elrendelte Talpeanu csendőrmesternek elmegegyintézetbe való internálását.

Ezzel a verdikttel végleg lezárultak Schön Bernát szomorú tragédiájának aktái.

Ezután áttértek a napirendre, folytatták a munkakamaráról szóló javaslat vitáját. Suciu foglalkozik a javaslattal és a szakszervezetek jelentőségét hangsúlyozza. Az ülést ezután felfüggesztik, majd a kormánypart az 5. szekcióban értekezletet tart, amelyen Negulescu kijelentette, hogy semmiféle konfliktusa nincs Petrovicival. A 34-ik katedrálról szóló törvény a kormány programjába tartozik és legközelebb a parlament elé is kerül.

A kamarában holnap Madgearu interpellálni fog a repülőgéprendelések kérdésében. Emiatt Joanitzescu elhalasztja a legfőbb törvényhozó tanács ügyében bejelentett interpellációját.

DECCA Hordozható, világhírű angol beszélőgépek, lemezek legolcsóbbak RÉVÉSZ BÉLA zeneműnkreskedésében, Marsvásárhelyt. — Kérjen ajánlatot.

et hirdetett, papnőként,

a. És el kellett münia
ig örökkévalóságra volt
retlen és igaztalan sors
gy érebe vésett sugár
agy szívében dobogott.
ak volt, mely e szobor-
s ellen. A felejtés el-
keztető azok számára,
kezni reá, mert nem
látják megejtő gesz-
nagával vitt a borzon-
Salamon László

A lefőrní szlovák

ésí vállalatok al

gyu hiúsította meg
ntas-sztrájkot, hogy
kapott valamennyi
na, vagy katonatiszt
rancia rendelték ki

ságnál az előljárók
gukhoz a vasút al-
tték annak követ-
i helyüket enged-

egyezés létesült a
nazottai, a postások
vezete között, mely-
n szolidaritást vál-
eges sztrájk esetén.
vasutas-sztrájk lehe-
mintavásárta való
os helyzetet terem-

nagyváradai körzeti
körzet minden KKL
uj címe: Oradea
Episcop Pavel 21.

tulációját! c-Jiszraelbe!



át szolgálja

sz ezzel is megvált.
Str. Baron L. Pop 16.

Egy erdélyi zsidó író drámát írt Bar Kochbáról

A csillagok fia — így ismeri a történet, ilyenek látja a hagyomány Bar Kochbát, a zsidó szabadsághőst, akiről Baumel Fanny erdélyi író öt felvonásos drámát írt németül, nemes, szép nyelvezettel, friss ritmussal, pompásan gördülő dialógusokkal. Apothézise a zsidó szellemnek ez a dráma, amely egy bájos idillel indul. Bar Kochba és felesége Szulamit és rokona Eleázár közötti párbeszéd egy csomó bukakalász előtt — ezzel megy utjaira a dráma. Az asszony meglegedett boldogsága gyöngyözök Szulamit ajkáról:

Wir haben Nahrung und ein Heim, ein Kind
Was hat das Leben Höheres zu verschenken!

Bar Kochba leinti őket. Asszony és öreg — mondja — ebből kihalt a vágy, amely befelé éli életét. A java férfi azonban követeli a világot ezerrétű javaival. És az országot dölják a római légiók, Bar Kochba fájdalmas gyöngyözökkel beszél ellenük. Megjelenik kíséretével Hadrián, akit a zsidó vének, élükön Akibával fogadnak. De ott van Julius Severus, a hadvezér és intrikus, aki huzelgással lázítja a cézár a zsidók ellen. Chananja, a kovács az ő rusztikus egyszerű módján is megszólal és intve inti a zsidókat, hogy ne tulságosan tapadjanak hozzá a leigázók szokásaihoz.

Ihr dient so lang nur Rom und immer Rom
Bis ihr verlernt das menschliche Gefühl
Und wie die toten Steine eimes Tempels
Kein Eigenleben mehr zu geben habt

Felvonulnak az első felvonásban: Livia, a császár sógornője, aki megszereti Bar Kochbát, a Szulamittal bizalmasodó katonát, akit Bar Kochba erélyesen visszautasít és a komisszág kapcsán bejelenti, hogy a harcot megindítja Róma ellen. Jön azután a békülékeny öreg Akiba is és helyesli a harcot, mert a cézár megszegte szavát.

Akiba fölháborodása a második felvonásban lángol magasra. Ott van ő is Chananja kovácsműhelyében az összeesküvők között. Livia elaltatja Bar Kochbát, majd szép álmát elmondja az összeesküvőknek, akik vezérül választják. Római lakomát mutat a harmadik felvonás színje. Dözsölve beszélnek Metellus, Probus és a többiek zsidók készülődéseiről. Hadrián is odajön és érdeklődik, mi van a fölkeléssel? A felvonáson átesül Livia vonzalma Bar Kochbához.

Harctéren perog le a negyedik felvonás. Bar Kochba fölszólítja Urbiciust a fegyverletételre. A bölcsök egymás közötti párbeszéde mellett kedvesen emelkedik ki a zsidó hadvezér érdeklődése Zorujánál: mi van a gyermekkel, Szulamit és az ő gyermekével? Es újra egy szentimentális jelenés: Livia megjelenik, csókot kér Bar Kochbától és fátyolt terít reá. Az álomképben a csillagok fia elhárítja magát a kísértést, asszonyára hivatkozik, gyermekeére és a zsidó törvényre.

Bethár várkapuját látjuk az utolsó felvonásban. Szulamit fölkeresi férjét, aki a sok veszteség tudatában tépelődik és isten létezését mérlegeli. Végül feleségében, a nemes és tisztalelkű zsidónőben találja meg istenét. Utolsó kiróhanás előtt Bar Kochbát kigyómarás éri. Felesége leborul hozzá és sebet kiszívja. A mérge halálos, az asszony összeesik és meghal. Egyidőben hozzák a szomorú hírt a rómaiak berohanásáról. Minden elveszett.

A sorsdrámák befejezése. Bar Kochba szeli-

den kileheli lelkét. ugyanakkor Livia is meghal és törrel meggyilkolja magát Spartacus a görög-ből római nemessé vedlett vezér. Livia kedvese. Akiba is önkézzel vet véget életének, leg-

utoljára ben Torta, a böles irástudó.

Olyasmánynak valóságos élmény a darab, jó rendezés esetén bizonyára nagy külső hatásra is számíthat.

Hathavi fogházra ítélték Hefter ujságíró Cuzát támadó cikkéért

(Bucuresti-Bukarest, március 16. Az Uj Kelet tudósítójától.) Hefter Jaszi ujságíró közel két évvel ezelőtt élesen támadó cikket írt lapjában Cuza és Sumuleanu egyetemi tanárok ellen. A cikket, amely az antiszemita zavargások apropójából íródott, Cuza és Sumuleanu is személyük elleni sértésnek minősítették és a két antiszemita vezér rágalmazás címén megindította a sajtóper Hefter ellen.

A Jaszi esküdtszék tegnap tárgyalta a rágalmazási pert. A vádlott Hefter, aki jelenleg bukaresti Jakos. betegsége miatt nem jelent meg a tárgyaláson és orvosi igazolvánnyal igazolta távollétét. Az esküdtszék nem vette tekintetbe a hírlapíró betegségét és Heftert in contumaciam hathavi fogházra, tízezer lej pénzbüntetésre és ötezer lej kártérítésre ítélte.

A bukaresti sajtószervezetek tiltakoznak a készülő sajtótörvény ellen

Nem lesz visszaható ereje a sajtótörvény rendelkezéseinek

(Bucuresti-Bukarest, március 16. Az Uj Kelet tudósítójától.) Jelentették tegnap, hogy a sajtótörvénytervezet revíziójára kiküldött miniszteri bizottság általánosságban elfogadta a tervezetet, sőt ahhoz újabb megszorító diszpozíciókat csatolt és az ujságírás gyakorlását külön kvalifikációhoz kötötte.

A liberális párt hivatalos lapja, a „Viitorul“ mai számában részletesen közli azokat az új diszpozíciókat, amelyeket a miniszteri bizottság határozott el. Eszerint a tegnap közölt rendelkezések csupán a politikai lapokra vonatkoznak, nem pedig a tudományos és irodalmi sajtóra, amelyeket semmiféle megszorítás nem fog sújtani. A politikai sajtó szerkesztőitől követelni fogják azt, hogy politikai jogokkal bírnak és egyetemi végzettségük legyen, míg a riporterek legalább érettségivel rendelkezzenek. A jelenlegi ujságíróknak, ha legalább három éve már egy lapnál dolgoznak, nincs szükségük ilyen kvalifikációra. Nem lehet a sajtó munkatársa az, aki büntett miatt jogerősen el lett ítélve.

Amnesztiában részesültek működhetnek mint ujságírók, de megkegyelmezettek nem.

A törvényjavaslat egy nagy sajtószövetség létesítését írja elő, amelybe felveszik az összes előbbi feltételeknek megfelelő ujságírókat. A szövetség rendszabályait és alapszabályait egy állandó sajtóbizottság fogja approbálni, amelynek tagjai a szövetség elnökei, a román akadémia elnöke és a külügyminisztérium sajtóelnöke. A pénzbüntetéseket aranylej értékben fogják kiszabni. A helyreigazítás jogára nézve nem döntöttek, ezt a parlamentre bizzák elintézés végett. A sajtódeliktumok az esküdtszék elé fognak tartozni, kivéve azokat, amelyeket az alkotmány a törvényszékek elé utal.

A törvényjavaslat tanulmányozását a legfőbb törvényhozó tanács ma befejezi s azután a javaslat a parlament elé fog kerülni.

A bukaresti sajtószervezetek állandó tiltakozó üléseket tartanak. Jorga megígérte, hogy a gyűlések elnöki tisztét elvállalja.

Két és fél évi börtönre ítélték Kmetty Károly britanniás főhadnagyot

A budapesti hadbírószág megnyugtató ítélete a véreskezű főhadnagy bűnpörében

(Budapest, március 16. Az Uj Kelet tudósítójától.) A budapesti hadbírószág a mai napon a magyar fehér terror egyik legvéresebb emlékeztető alakja fölött mondotta ki marasztaló ítéletét, amely bár korántsem jelenti a különböző borzalmas atrocitások aktáinak lezárását, mégis a magyar közvélemény becsületesebb képviselőire megnyugtató hatással van.

Immár két hete tárgyalja Kmetty Károly volt britanniás tiszt bűnperét a budapesti hadbírószág, amelynek során háborzongató részletek derültek ki a fehér-terrorista főhadnagy viselt dolgairól. Rendkívül jellemző ezzel a borzalmas ügygel kapcsolatban a katonai főügyész vádbeszéde, amely a tegnapi nap folyamán részletesen rámutatott Kmetty Károly bűneire. A főügyész vádbeszédeben főleg azt bizonyította, hogy Kmetty bűncselekményei nem burkolhatók a nemzeti mártírium köntösébe, hogy Kmetty nem hős, hanem közönséges bűnöző.

Részletesen sorolta fel a főügyész Gábor Hugó tanár meggyilkolását, Nagel Ottó százados hallatlanul brutális megverését, Fischhoff Dávid rettenetes halálát, Halm Nándor banktisztviselő, Feller

István, Tóth István és Pongrácz Lajos kegyetlen megkínztatását, amelyek mind a véreskezű főhadnagy nevéhez és szadista bestiálitásávalhoz fűződnek.

Az ügyész vádbeszéde után Ullain Ferenc, az ismert antiszemita védő próbálta védelmébe venni Kmetty Károlyt, sőt nem átalotta azt a kijelentést tenni, hogy Kmetty helyesen járt el akkor, amikor Gábor Hugót agyonlőtte, mert szerinte a szerencsétlen tanár becsületsértően viselkedett Kmettyvel szemben s így neki joga volt vele szemben fegyvert használni. Az ártatlanul megkínzott, félholtra vert Nagel százados megkínzását is védelmébe vette Ullain Ferenc és igyekezett Kmetty borzalmas cselekedeteit a magyar fajáért lelkesedő, tisztességes hazafi cselekedetének minősíteni, amelyek ellen, — mint mondotta — csak egy rejtélyes és láthatatlan hatalom, — nyilván a zsidókat értette alatta — áskálódik és kényszeríti a bíróságot arra, hogy legjobb fiaival igazságtalanul bánjon el és a vádlottak padjára hurcolja.

A ma kimondott ítélet, ha alapján véve nem is felel meg azoknak a rettenetes bűnöknek, amelyek Kmetty lelkét terhelik, mégis Ullain érveinek dezavválását jelenti a budapesti hadbírószág részéről. Az ítélet szerint, amelyet Dvorcsák Ernő nagy hadbíró ma délben hirdetett ki, Kmetty Károlyt a bíróság bűnösnek találta az ügyész által váolt bűnökben s ezért a vádlottat a katonai szolgálatból való elbocsátásra, összes kiténetéseinek megfosztására és háromfél évi börtönre ítélte, amelyet havonként két napi kemény fekhellyel és börtöl, minden hónap negyedikén pedig, Nagel százados bántalmazási napján magánzárkába való elzárással súlyosbít.

A bíróság Kmettyt életbiztonság elleni vétségben, független-sértésben, halmazati súlyos testisértésben, a közigazgatás intézkedései elleni vétségben és zsarolásban mondotta ki bűnösnek s ezeken alapján hozta meg súlyosnak éppen nem mondható ítéletét. A töbrendbeli sikkasztás, rablás és jogtalan letartóztatás büntetéseinek vádjára alól a bíróság felmentette a véres emlékeztető britanniás főhadnagyot.

PUDRA AMBRÉE MOREL

AMBRÉE MOREL PUDERT

Kiváló minőségű, finomságú és illatú mindenféle kedvelik fiatalos udvé teszi a bőrt. Egyszerű használat után nélkülözhetelenné válik az Ambree crem pudert és egyéb Morel készítmények használata. A legjobb hasonló gyártmányokkal.

Egy

(Lemberg, 1927. március 16.) A przymyśleban szokatlan, gyalt. Nem kis hogy a radymn éves amerikai a rebbe a nő csalás címén er Az eset elő

Még 1923-4 rebbet rabbi S yorkba hívták. E hívek között már régebben rikába. Nemso betegedett és gatta. A bete hanem néhány

Rubinyózy amelyben férje házba, ahol a később Rubin rebbe vette el kijelentette, h gyermekkel, Zl binnét) fenyege litotta, hogy a nyeit el kellett dollárjába kerü a gyanusítás el tudta félemlíté tudó öreg emb amelyben kötel feleségül vevsi, meghal. De Zl nem kényszeri hatóságok előtt is történt 1925 bíróság előtt.

Két hónap zott vissza. Zl ből a levelek a választott a leve májusában meg hogy a pap vá öt hitvesévé.

Eleinte rok békésen akart tek róla, hogy átadták dr. La vesebb ügyvéd katta. Az assz nyomban ellen miatt. A vizsgá rövidesen ki is kért „védelmet pökhöz is elme

A vizsgálób elln is az eljár tek be és így per iránt óriási özvegy Zlote B san öltözködött hallgatása során és közben kont Az elnök ugyan lati adatok szer mig itt a bírós gát. Ezt valaho 15 éves korában az urától azonb sodszor is férjhe néhány évvel a vét viseli ma is

— Férjemet mondotta — Sa feleségül akar v költöztem lakás ő lakása mellett pedig zsidó rit: Elnök: Isme Zlote: Azok Az asszony nak érezte mag

Egy híres galíciai rabbi bigámia-pöre a przemisli bíróság előtt

A rabbit felmentették, a rágalmozó asszonyt félévre ítélték

(Lemberg, március 16. Az Uj Kelet tudósítójától.) A przemisli járásbíró az elmúlt napokban szokatlan, sőt páratlanul álló esetet tárgyal. Nem kisebb dologról van szó, mint arról, hogy a radymnoi hetvenéves rebbet egy hatvanéves amerikai asszony bigámiával vádolja, míg a rebbe a nő ellen életveszélyes fenyegetés és csalás címén emelt vádat.

Az eset előzményei a következők:

Egy amerikai turné szomorú következményei

Még 1923-ban történt, hogy a radymnoi rebbet rabbi Slomo Spirat amerikai hívei Newyorkba hívták néhány prédikáció megtartására. E hívek között volt rabbi Böcael Rubin, aki már régebben kivándorolt Neusandezből Amerikába. Nemsokára ezután Böcael Rubin megbetegedett és a rebbe több ízben meg is látogatta. A beteg nem is épült föl betegségéből, hanem néhány hónap múlva meghalt.

Rubint özvegye ekkor elhagyta a lakást, amelyben férje elhunyt és átköltözött abba a házba, ahol a rebbe lakott. Néhány hónappal később Rubinné, az özvegy, követelte, hogy a rebbe vegye el feleségül. Amikor pedig a férfi kijelentette, hogy otthon felesége van hét élő gyermekkel, Zlote (így hívták leánynevével Rubinnét) fenyegető modorban lépett föl. Azt állította, hogy a rebbe szerelmének következményeit el kellett tüntetnie és ez tizenegyezer dollárjába került. Hiába tiltakozott az ősz rebbe a gyamsítás ellen, az erőszakos asszony meg tudta félemlíteni és aláíratott az angolul nem tudó öreg emberrel egy hivatalos jellegű írást, amelyben kötelezi magát, hogy Zlote Rubint feleségül veszi, mihelyt a radymnoi rebbecen meghal. De Zlote ezzel sem elégedett meg, hanem kényszerítette a rebbet, hogy a polgári hatóságok előtt kössön vele házasságot. Ez meg is történt 1925 július 2-án az egyik newyorki bíróság előtt.

Két hónap múlva a rabbi Radymnóba utazott vissza. Zlote ostromolni kezdte Amerikából a levelek áradatával Solom Spirat aki nem válaszolt a levelekre. Az asszony erre 1926 májusában megjelent Radymnóban és követelte, hogy a pap váljon el feleségétől és tegye meg őt hitvesévé.

„Az asszony ingatag”

Előtte rokonai rábeszélésére a pap mindent békésen akart elintézni, de ezután meggyőződtek róla, hogy ez teljességgel lehetetlen. Az ügyet átadták dr. Landannak, Przemysl egyik legnevesebb ügyvédjének, aki a zsaroló nőt lecsukatta. Az asszony, hogy megfoszulja magát, nyomban ellenvádat emelt a pap ellen bigámia miatt. A vizsgálati fogságból óvadék ellenében rövidesen ki is engedték. Katolikus körökben kért „védelmet” és magához a przemisli püspökhöz is elment, hogy vegye védelmébe.

A vizsgálóbíró megindította Slomo Spira ellen is az eljárást, amelyet a napokban fejeztek be és így került az ügy a bíróság elé. A per iránt óriási érdeklődés nyilvánult meg. Az özvegy Zlote Rubin erre az alkalomra eléggé megöltözött ki. Minden szem reátapadt. Kihallgatása során hosszasan vázolja családi életét és közben konfliktusá támad életkora miatt. Az elnök ugyanis figyelmezteti, hogy a vizsgálati adatok szerint azt állította, hogy 63 éves, míg itt a bíróság előtt 55 évesnek vallja magát. Ezt valahogy kimagyarázva, elmondja, hogy 15 éves korában ment először férjhez, ezuttal az uratól azonban elvált, 22 éves korában másodszor is férjhezment. Harmadik férje volt a néhány évvel ezelőtt elhalt Rubin, akinek nevét viseli ma is.

A tanúk ismeretlenek

Férjem halála után néhány héttel — mondotta — Sapira kijelentette előttem, hogy feleségül akar venni. Nemsokára ezután át is költöztem lakásába, illetve lakást béreltem az ő lakása mellett. Később össze is esküdtünk és pedig zsidó rítus szerint is.

Elnök: Ismeri az esküvőnél szereplő tanukat?

Zlote: Azokra már nem emlékszem.

Az asszony ezután elmondotta, hogy anyának érezte magát. Az elnök erre megjegyezte,

hogy ez hatvanhárom évesnél lehetetlennek tartja, mire Zlote magából kikelve jelentette ki, hogy ő erre még ma is elég fiatalnak érzi magát. Ezután elmondotta, hogy fogalma sem volt arról, mintha az öreg urnak otthon felesége és felnőtt gyermekei lennének. Márannyira voltak, hogy a rebbe végrendeletet is csináltatott az asszonnyal, amelyben ez minden vagyonyát reahagyja.

„Nézze Rubinné”

Landau védő: Senki nem tagadja, hogy a rabbi Rubinné asszonyt Amerikában feleségül vette, de ez az aktus revolveres fenyegetéssel jött létre. Okmányokat hamisított és terrorizált.

Zlote e szavaknál fölugrott és sértő kitételekkel

Nem förténi még meg a kormány mára hirdetett átalakítása

(Bucuresti-Bukarest, március 16. Az Uj Kelet tudósítójától.) Amint azt jelentette az Uj Kelet, politikai körökben mára várták a kormányzat hónapok óta esedékes átalakítását. Ismeretesen, a beszarabiai egyezmény ratifikálása döntő fordulatot hozott a kormány pozíciójában és Averescu tábornok elérkezettnek látta az időt a tervezett átforgalmazás végrehajtására. Ma délelőtti a miniszterelnök audienciát kért az uralkodótól és beavatott körökben úgy tudták, hogy Averescu tábornok magával viszi a kormányból kimaradó miniszterek lemondásáról, valamint az új miniszterek kinevezéséről szóló

illete az ügyvédet.

Az elnök leinti az asszonyt, majd így aposztrofálja az asszonyt: Nézze, Rubinné, ön azt állítja, hogy harmadik férjének a gyermekeit nagyon szeretete: Miért kellett hát elhagyni őket, miért nem ment valamelyikükhöz, miért kellett ebben a korban megházasodnia?

Zlote: Nem mehettem hozzájuk, mert nem vezetnek kóser háztartást, én pedig vallásos asszony vagyok és csak szentéletű férfi mellett érzem jól magam.

A bíróság ezután kihallgatta a rabbi leányait, akik egybehangzón vallották, hogy Zlote Rubin folyton zaklatta és zsarolta a rabbi családját. A tanu kihallgatások után a bíróság ítélethozatalra vonult vissza és kétórás tanácskozás után Zlote Rubin ellen meghozta ítéletét. Zsarolásban mondotta ki bűnösnek és hathónapi, betenkint egy napi börtönlés kemény fekvőhelyrel súlyosított börtönrre ítélte. Együttal kötelezte a rabbitól kizsarolt pénzek visszaadására.

okmányokat.

Este érkezett bukaresti távirati jelentéseink szerint azonban a kormány átalakítása ma sem történt meg. A kiadott hivatalos kommuniké szerint Averescu tábornok könnyebben meghűlt és ezért nem jelent meg az audiencián a király előtt. Így a kormányátalakítás ügye ismételen halasztást szenvedett. Jólinformált körökben tudni vélik, hogy az átalakítás elhalasztását bizonyos akadályok tették szükségessé, amelyek egyes miniszterek távozásával kapcsolatosan felmerültek.

Szombaton délután ül össze a kolozsvári városi tanács

A „Monitorul Oficial”-ban megjelent a hivatalból kinevezett tanácsstagok névsora

(Cluj-Kolozsvár, március 16. Az Uj Kelet tudósítójától.) Amint azt már jelentette az Uj Kelet, a kolozsvári városi tanács kinevezett tagjainak listája tegnap megjelent a Monitorul Oficialban. Miután három hónapi várakozás után végül teljessé lett a tanács tagjainak száma. Osvada polgármester szombaton délután 3 órára összehívta az elmúlt év december 15-én megválasztott tanács alakuló közgyűlését.

Az alakuló közgyűlés programja

Az alakuló közgyűlés tárgysorozata a következő:

1. A tanácsstagok mandátumainak igazolása.
2. Az eskü letétele.
3. A polgármesterjelöltek kiválasztása. (A polgármesterválasztás tudvaleg úgy történik, hogy a tanács három jelöltet terjeszt a belügyminisztérium elé, amely királyi szentesítéssel kinevezi a város polgármesterét.)
4. Az állandóbizottság 7 rendes és 3 póttagjának megválasztása.
5. Interpellációk.

Kik lettek a tanács kinevezett tagjai

A „Monitorul Oficial” mai száma közli a tanács kinevezett tagjainak névsorát, amely a következőképpen alakult.

Kolozsmegye képviselőjében dr. Tamas Simon, Nemes Alexandru, dr. Flavin Laurentiu, Romeo Dan, dr. Octavian Prie és dr. S. Ghilezan.

Enemia Emanoil tanfelügyelő, Alex Filimon tanító, Bratu és Florian tanárok a közoktatás, Daianu esperes a legnevesebb egyház, dr. Aleman és dr. Filipescu a közegészségügyminisztérium, dr. Tiberiu Cristea a földművelésügyi, Brufesi László mérnök a közmunkaügyi minisztérium,

Stelian Belinteanu a földművelési kanara képviselőjében kerültek be a városi tanácsba. A kinevezett tanácsok a megyei tanács két képviselőjének kivételével valamennyien a néppárt tagjai.

Viharos közgyűlés előtt

Az új városi tanács alakuló közgyűlése az összes politikai pártok érdeklődésének homlokterében került. Lapunk más helyén foglalkozunk a harcokkal és nehézségekkel, amelyek városi tanács létrejöttét, majd pedig összehívását megelőzték. Az állandó bizottság összetétele ügyében ma délelőtt újabb megbeszélésre gyűlnek össze a városi tanács politikai pártok vezetői. A választási paktum felborítás nyomán keletkezett komplikációk áthidalása fog megbeszélés tárgyát képezni. Remélni szeretnénk, hogy a nyugodt és termékeny közigazgatás biztosítása érdekében a pártok vezetői megegyezéssel fognak jutni és a közgyűléssel nyugodt atmoszférában fog megindulni a munka a kolozsvári városházában.

— Március 23-án utazik külföldre a király. Bukarestből jelentik: A „Politica” című lap értesítése szerint a király március 23-án mégis elutazik, kivéve, ha az orvosi konzultáció szükségesnek találja az utazás elhalasztását. A taorminai üdülés után a király Rómába utazik, ahol meglátogatja az olasz királyt és a pápát. Előreláthatólag addig a konkordátum is aláírásra kerül. Annakidején Mitilineu külügyminiszter Nápolyba utazik a királyi pár elébe elkíséri őket Rómába. Averescu Bukarestben marad, mert a királyi előjogokat a minisztertanács fogja gyakorolni, élén a miniszterelnökkel.

Megnyilt

a „NERVA”
szanatórium

Str. Regala (volt
Majális-u.) 12-a. sz.

Rendes gőz- és kádfürdő 40 lej. Massage 10 lej.

gőz- és kádfürdője

a közönség részére.

Nyitva férfiaknak reggel 5-10-ig és d. u. 5-8-ig. Nőknek d. u. 10-1/21-ig, d. u. 2-5-ig. Jegyek kaphatók a trafikokban és a pénztárnál.

istudó.
mény a darab, jó
gy külső hatásra

ságirót

ii újságiró közel
mi tanárok ellen.
eannu is személyük
rindította a sajtó-

fter, aki jelenleg
lvánnyal igazolta
in contumaciam

koznak

nek

üködhettek mint
tek nem.

gy sajtószövetség
felveszik az összes
ó újságirókat. A
alapszabályait egy
robálni, amelynek
román akadémia
m sajtófőnöke. A
ékben fogják ki-
nézve nem dön-
zák elintézés vé-
esküdtbírótság elé
at, amelyeket az
lé utal.

ányozását a leg-
befejezi s azután
g kerülni.

ek állandó tilta-
a megígérte, hogy
állalja.

y Károly

y bünporében

z Lajos kegyetlen
a véreskezű főhad-
lításához fűződnek.

Ullain Ferenc, az
védelmébe venni
tta azt a kijelentést
rt el akkor, amikor
szerinte a szeren-
selkedett Kmettyvel
ele szemben feje-
megkínzott, félholtra
ását is védelmébe
tt Kmetty borzal-
lért lelkesedő, tisz-
minősíteni, amelyek
nk egy rejtélyes és
a zsidókat értette
riti a bíróságot arra,
mul bánjon el és a

alapiában véve nem
es bűnöknek, ame-
égis Ullain érveinek
hadbírótság részéről.
csak őrnagy hadbíró
y Károlyt a bíróság
al vázolt bűnökben s
gálatból való elbocsá-
megfosztására és har-
tyet havonként két
tel, minden hónap
izados bántalmazási
rással súlyosbít.

ság elleni vétségben,
súlyos testisértésben,
ni vétségben és zsa-
s ezeknek alapján
m mondható ítéletét.
és jogtalan letart z-
bírótság felmentette
hadnagyot.

Franciaország elfogadja Amerika meghívását a leszerelési konferenciára

Briand beszámolt a minisztertanácson a népszövetségi eredményekről

(Páris, március 16. Az Uj Kelet tudósítójától.) Washingtoni jelentés szerint Amerikában nagy meglepetéssel fogadták azt a hírt, hogy Franciaország elfogadja Amerika meghívását a leszerelési konferenciára, amelyen bár nem hivatalosan, de képviseltni fogja magát. Ezzel egyidejűleg az Unió nagykövete tegnap Rómában átadta Mussolininek is azt a jegyzéket, amelyben Olaszországot arra szólítja fel, hogy a leszerelési konferenciára küldjön ki megfigyelőt.

A leszerelési konferenciával kapcsolatban Coolidge elnök Hughes volt külügyi államtitkár

kérte fel, hogy az amerikai delegációt június elsejére Genfbe vezesse a leszerelési konferenciára.

Páris, március 16. A francia minisztertanácson tegnap Briand külügyminiszter beszámolt a Népszövetség munkálatairól és örömet fejezte ki a Saar-vidékre, valamint a sziléziai iskolákra vonatkozó határozatok fölött. Szombaton újabb minisztertanács lesz, amely megfogalmazza a választ Coolidge újabb jegyzékére a tengerészeti leszerelés konferenciája ügyében. Franciaország még megfigyelőt sem fog küldeni a konferenciára.

A város feladása előtt Sanghaj főparancsnoka egymillió font készpénzi akar kizsarolni a lakosságtól

Három napja tart Nanking ostroma

London, március 16. A nagy kínai dráma szinte óráról-órára közeledik a végkifejléshez. A tegnap befutott jelentések teljesen reménytelennek tüntetik fel a Sang-haj védelmi csapatok helyzetét, amely jelentéseket a ma érkezett táviratok csak kiegészítik és megerősítik. — A kantoniak offenzívája nem kimondottan Sanghaj ellen irányul csak, hanem e pillanatban Nanking várost ostromolja. E fontos pozíció ostroma immár három nap óta tart. A várost egyelőre Csang-Csuang-Csang

esapatok tartják, de a jelek szerint minden remény nélkül.

Egyébként Csang-Csuang-Csang helyzetére és hadseregének demoralizált voltára misem vet élénkebb világot, mint az a hír, mely szerint Csang-Csuang-Csang egymillió font készpénz lefizetését követeli a „védelme“ alatt álló kereskedőktől, azzal fenyegetve őket, hogy amennyiben nem teljesítik kívánságát, a háború minden borzalmát szabadjára rá a lakosságra s így elsősorban a kereskedőkre.

Teljes tagadásban van a panamával vádolt budapesti fővárosbíró

A gyanúsítottak legnagyobb részét szabadlábra helyezték. Ma háromszáz tanút idéztek be a budapesti rendőrség. Az igazságügyminiszter súlyos büntetést ígér a bűnösöknek

(Budapest, március 16. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kényszerigezességű vagyonfelügyelők kinevezése körül leplezett panamából kifolyólag előzetes letartóztatásba helyezett Nagy István törvényszéki bíró és büntetőbírói közül a rendőrség a gyanúsítottak kihallgatása után csak Nagy István, továbbá Gazdag György és Szántó Béla könyvszakértőket, valamint Márk Sándor és Márk István további fogvatartását határozta el. A botrány többi szereplőit szabadlábra helyezték, mert tisztázták a tiszteletdíjak körüli eljárásukat. A rendőrség tegnap egész sereg tanút hallgatott ki és mára háromszáz embert idéztek be a főkapitányságra.

Nagy István tegnapi kihallgatása során a következő vallomást tette:

— Nem vagyok bűnös és hiába indítottak ellenem házát, nem eshet semmilyen bántódásom. Azért, hogy összekaporgattam a pénzt, még nem lehet engem megbüntetni. A pénzem nagyrésztéhez örökség révén jutottam és mivel a bíróságon tőzsdeperekkel foglalkoztam, magam is belejöttem a tőzsdézésbe, úgy, hogy sikeres

üzletekkel vagyonomat megsokszoroztam. Van néhány százezeres koronám, amelyet külföldi bankokban helyeztem el, így Svájcban, Berlinben és Párisban. Budapesti üzleteimet a Sellő és Donáth bankcég útján bonyolítottam le.

A szenzációs ügyben nyilatkozott már Pesthy Pál igazságügyminiszter is, aki azt a kijelentést tette, hogy Nagy Istvánnal szemben mindenre való tekintettel nélkül a törvény teljes szigorával fognak eljárni. Ha a vád bebizonyosodik, a miniszter gondoskodni fog Nagy István méltó megbüntetéséről. El van határozva arra, hogy az ilyen gyomot a legradikálisabban ki fogja írtani a bírói karból. Az ügyészség részéről Auer György vezeti a vizsgálatot ebben az ügyben. Jogászokörök véleménye szerint Nagy Istvánra a büntetőtörvénykönyvnek ilyen esetekre vonatkozó 469. szakasza alapján 5–10 évi fegyház vár.

Öt újabb letartóztatás

Budapest, március 16. Nagy bíró ügyében ma délben őrizetbe vették Bogdy István, Klezser Jenő, Szilárd Imre és Vajda Ernő ügyvédek. Nagy továbbra is tagadja a rendőrség birtokában lévő adatok bűnösséget bizonyítják.

Délután 3 órakor letartóztatták Sellő István ügyvédjelöltet. A rendőrség szerint Sellő bírta rá Nagy Istvánt végzetes lépésére.

— A lakosság tizenhét százaléka pusztult el a japán földrengés területén. Tokióból jelentik: A legutóbb lezajlott borzalmas japán földrengés áldozatainak statisztikáját most állították össze. Eszerint a katasztrófa eddig 3274 halottja és 6734 sebesültje van. A katasztrófa területén a lakosság 17 százaléka pusztult el és sebesült meg. A házak 33 százaléka részben, vagy egészen elpusztult.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemeres erdélyi és bánági zsidóság napilapja.

Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő.

Felelős szerkesztő: Marton Ernő.

Az Uj Kelet cikkeinek utánnomását csak a forras megjelölésével engedjük meg.

A mai naptár

Csütörtök
Eszter böjtie
5687. Védőár 13.
1927. március 17.

— Masaryk, miután fogadta Stresemann, Marseilleba utazott tovább. Genfből jelentik: Masaryk elnök ma reggel Osusky dr. párisi csehszlovák követ kíséretében folytatta útját Marseille felé. A tegnapi nap folyamán az elnök fogadta Chau-Hsin-Cho kínai követ látogatását, majd a csehszlovák egyesületek küldöttsége kereste fel az elnököt. Déli 12 órakor Stresemann dr. német birodalmi külügyminiszter látogatta meg Masaryk elnököt és több mint egy óra hosszat időzött nála. Délután az elnök hosszabb sétát tett, majd este félhétkor fogadta Chelwood Cécil lordot, az angol kormány tagját. Este tíz órakor Masaryk elnök Benes külügyminiszter társaságában kikísérte gyermekeit, dr. Masaryk Alicet és Masaryk János dr. londoni követet a pályaudvarra. A két testvér Párisba utazott. Masaryk elnök tudvalegőleg Marseilleből a közelkeletre, nevezetesen Görögországba, Szíriába és Palesztinába utazik.

— A kolozsvári Barisszia Olsvanger irodalmi estélye. A kolozsvári Barisszia dr. Olsvanger Immanuel, a Keren Hajjeszód központi delegátusának kolozsvári tartózkodása alkalmából március 24-ikén, csütörtökön este Olsvanger irodalmi ünnepélyt rendez a katolikus gimnázium dísztermében. Az ünnepély keretén belül dr. Olsvanger Immanuel a par excellence zsidó irodalomról fog előadást tartani. A Zsidó Nők Világszövetségének titkára „A zsidó nő szerepéről Palesztina felépítésében“ címmel tart előadást. A műsor további részében Giszkalay János ezalkalomra írt prólogusát olvassa fel. Braun Teréz zsidó költőtől ad elő héber és magyar nyelven. Schwimmer Margit dalokkal. Gidali Kálmán és Boskovics Sándor zene számokkal fognak szerepelni.

— Kigyuladt a Nizza-Bécs közötti luxusvonat hálókocsija. Rómából jelentik: A Nizza-Bécs között közlekedő luxusvonat hálókocsija eddig ismeretlen okokból kigyuladt. A tűz áterjedt a csomagkocsira is, amelyben az összes podgyások elégték. Az utasok közül senkinek sem történt semmi baja.

— A kolozsvári „Orpheus“ dal- és műkedvelő egyesület e hó 20-án a Farkas-utcai róm. kath. gimnázium dísztermében a „János vitéz“ című daljátékot adja elő. Az előadás este fél 9 órakor kezdődik. Belépődíj tetszés szerint.

— Döntően megverték a nikaraguai felkelőket. Washingtonból jelentik: A már jó ideje szünetelő jelentések után a nikaraguai forradalomról most az a hír érkezett Washingtonba, hogy az amerikai zsoldban álló Diaz elnök haderői döntően megverték Sakaza liberális vezér csapatait. A kormánycsapatoknak nyolcvan, a liberálisoknak százötven halottjuk van a lezajlott ütközetek következtében.

— Heves viharok dühnek a messzinai szorosban. Milanából jelentik: A messzinai szorosban szombat óta heves viharok dühnek, amelyek számos hajószerecséltenséget idéztek elő. A hajókatasztrófa eddig több halálos áldozata van.

* Felhívjuk a t. olvasóközönség figyelmét a „Derby“ hirdetésére.

MORAVETZ
TIMIŞOARA: MINDEN ZENEMŰVET GYORSAN
OLCSÓN ÉS PONTOSAN SZÁLLIT!

GLÜCK

Rövid idő alatt sikerül bizonyítani, hogy a helyvezetői és gyártmányai legjobbak, legszebbek és legolcsóbbak. Cluj, Calea Regele Ferdinand (v. Ferencz József-ut). Szigurancával szemben

Bárány ארטה. נשר. בשר. étterme
ORADEA, Strada Episcopul Pavel-utca No 21.

— Merényi vonat ellen. A kölni gyorsvonat ellen tettések dát fektettek. fényjelekkel áruilt elkerülni a rendőrség k

— Felhívás Erdélyrészi Irod a parimakiót k akcióra a gyűjtő KKL. biztosai, a kérjék fel az U blankettát haszn

— A háború története. Dr. érdekes könyvet magyarsággal most különös ak ménynek olasz Tilea dr. külön. biai kérdésnek. 1918. év végén és Litvánországot milyen politikát tárgyalogabb mai lükttetés v saját érdekeik tették el az oro nagyon érdekes egyes kormány sége mellett oroszok semmik mily országrész testéből. 1920 jan uiszerelnöke.

— A háború története. Dr. érdekes könyvet magyarsággal most különös ak ménynek olasz Tilea dr. külön. biai kérdésnek. 1918. év végén és Litvánországot milyen politikát tárgyalogabb mai lükttetés v saját érdekeik tették el az oro nagyon érdekes egyes kormány sége mellett oroszok semmik mily országrész testéből. 1920 jan uiszerelnöke.

— Ünnepi rály-uti zsidóte fél 7 órakor k Beszédet mond

— Megtalá deti rajzát. W zeti muzeum igaz fedezést tett We Ráakadt Goethe egészet alkotnak lapjára a következő vigasztalódás kön huszonnyolc rajz szági és más táj vásárolta a ritkas

A magyar akarnak védel Berlinből jelen értesülés szerint gyarak vezetői és gépgyáraknak. A kartell célja ben elfajult kon balkáni államok érezteti súlyos l vaslat ezenkívül rendelések és sz szintén egységes

A német k kér Románia k tik: A 200 mil újabb tárgyalás kivánság merült vett 80 millió h folyósítsanak ké tárgyalások foly

Hirdesse

— **Merénylet a hamburg-kölni gyorsvonat ellen.** Hamburgból jelentik: A hamburg-kölni gyorsvonat elé Restende állomásnál ismeretlen tettesek az elmúlt éj folyamán vasgerendát fektettek. A pályáról az utolsó pillanatban fényjelekkel állította meg a vonatot s így sikerült elkerülni a katasztrófát. A tett elkövetőit a rendőrség keresi.

— **Felhívás a KKL biztosokhoz!** A KKL Erdélyrészi Irodája felhívja a KKL biztosokat, hogy a purimakeiót kezdjék meg és a táviratmegváltási akcióra a gyűjtőpárokat indítsák el. Azon helységek KKL biztosai, akik távirati blankettát nem kaptak, kérjék fel az Uj Kelet olvasóit, hogy a benne levő blankettát használják fel táviratmegváltás céljaira.

— **A háború utáni román diplomácia története.** Dr. V. V. Tilea ezen a címen fölötté érdekes könyvét fordította le gondos és világos magyarsággal Botos János kollegánk. A könyv most különös aktualitást nyert a beszarábiai egyezménynek olasz részről való ratifikálása alkalmával. Tilea dr. külön részt szentel könyvében a beszarábiai kérdésnek. Megírja, hogy a nagyhatalmak az 1918. év végén levált Lengyelország, Finn, Észt és Litvánországok, Livland és Georgiával szemben milyen politikát folytattak. Noha a munka a legteljesebb történeti alapon íródott, mégis drámai liktetés vonul rajta végig. A nagyhatalmak saját érdekeik arányában járultak hozzá, vagy vetették el az orosz határállamok függetlenségét és nagyon érdekes olvasni, hogy ugyanakkor, amikor egyes kormányok a határállamok független sége mellett nyilatkoztak, a cári, menekült oroszok semmiképp sem akarták, hogy bármily ország rész is elszakadjon a régi birodalom testéből. 1920 január 19-ikén Vajda volt Románia miniszterelnöke, aki kiforszorította Clemenceausnál, hogy a legfelsőbb tanács hozzon végleges határozatot Beszarábiára nézve. Clemenceau akkor ünnepélyes ígéretet adott az akkori román miniszterelnöknek, hogy ebben a kérdésben is támogatni fogja a román nemzetet. A könyvből tudjuk meg, hogy annak idején maga Nitti, az olasz miniszterelnök két ízben is tanácsolta Vajdának, hogy kössön békét Beszarábia érdekében a bolsevistákkal, mert a nagyhatalmaknak komoly szándéka az Oroszországgal való kapcsolat felvétele. Franciaországban is ilyenirányú áramlat indult meg, amelyet Herriot kezdeményezett. A könyv e fejezete ezután a szovjetekkel való tárgyalásokat ismerteti, Vajdának közbenjárását Beszarábia elismerése ügyében és magát Beszarábia elismertetésének tényét. A mű, amelynek többi része is értékes összeállításban mutatja be a háborút követő diplomáciai munka minden fázisát, minden könyvkereskedésben kapható.

— **Ünnepi istentisztelet.** A Ferdinánd király-uti zsidótemplomban csütörtökön délután fél 7 órakor kezdődik a purimi istentisztelet. Beszédet mond dr. Eisler Mátyás főrabbi.

— **Megtalálták Goethe huszonnyolc eredeti rajzát.** Weimarból jelentik: A Goethe nemzeti múzeum igazgatója, Wahl tanár nagybecsű felfedezést tett WeimARBAN egy magángyűjteményben. Rákadt Goethe sajátkezű rajzaira, amelyek zárt egészét alkotnak s maga Goethe írta rajzaiknak első lapjára a következő címet: Utazás, szórakozás és vizualizálás könyvecskéje 1806—1807. Összesen huszonnyolc rajz van benne, németországi, csehországi és más tájképek kézrajzai. Wahl tanár megvásárolta a ritkaságot a Goethe-múzeum számára.

A magyar-német gépgyárak kartellel akarnak védekezni a konkurencia ellen. Berlinből jelentik: Beavatott helyről nyert értesítés szerint a magyarországi vas- és gépgyárak vezetői javaslatot tettek a német vas- és gépgyáraknak egy közös kartell létrehozására. A kartell célja az volna, hogy az utóbbi időben elfajult konkurenciát, mely különösen a balkáni államok részére történő szállításoknál érezteti súlyos hátrányát, kiküszöböljék. A javaslat ezenkívül foglalkozik az oroszországi rendelések és szállítások kérdésével is, melyet szintén egységesen szeretne megoldani.

A német kölcsönből százmillió márkát kér Románia készpénzben. Berlinből jelentik: A 200 millió aranymárkás német kölcsön újabb tárgyalása során román részről az a kívánság merült fel, hogy a kölcsönből a tervbe vett 80 millió helyett, 100 millió aranymárkát folyósítsanak készpénzben. Az erre vonatkozó tárgyalások folyamatban vannak.

Hirdessen az Uj Keletben

Közgazdaság

A szatmári kereskedelmi és iparkamara felfüggesztette működését

A kamarák szövetsége megtagadta véleményezését az ideiglenes vezetőségtől

(Satmar-Szatmár, március 17. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kereskedelmi és iparkamarák reorganizálásáról szóló 1925-ik évi törvény azon felhatalmazása alapján, amely szerint a minisztérium jogosítva van kamarákat felállítani oly helyeken is, amelyek nem megyei székhelyek, Manoilescu pénzügyminiszteri államtitkár kezdeményezésére a minisztertanács az elmúlt év során elrendelte, hogy Szatmáron állítsanak fel kereskedelmi és iparkamarát Szatmár- és Máramarosmegyére kiterjedő hatáskörrel. Az új kamara ellen két irányból indult meg az elmaradhatatlan harc. Egyrésztől Nagyvárad opponált emiatt, mert

a szatmári kamara a nagyvárad-i kamara ügyforgalmának és jövedelmének jelentős részét elvonja,

másrészt Máramarossziget is igényt tartott egy önálló kamarára. E rivalizálások késleltették egyrészt a királyi dekrétummal is megerősített minisztertanácsi határozat publikálását, amely így csak 1926 november 26-án láthatott napvilágot a „Monitor Oficial”-ban, viszont Máramaros hovátartozóságának kérdése miatt nem zajlódhattak le az előírt választások és így az új szatmári kamara nem kezdhetette meg újévkor a működését a törvényben előírt autonóm választmánnyal az élen.

Ennek a sajnálatos helyzetnek a következménye az lett, hogy az 1926 augusztus 4 óta Szatmáron működő előkészítőbizottság előterjesztései alapján ez évi január 1-től kezdve egyelőre egy királyi dekrétummal kinevezett ideiglenes bizottság vezeti a szatmári kamara

ügyeit. Az új bizottság tényleges megakklakulása január 16-án ment végbe és ezen idő óta itt ténylegesen működött is a kamara. Most azonban újabb akadályok tornyosultak az új kamara prosperálása elé, ugyanis a kamarák bukaresti központja, amely a törvény szerint véleményező szereppel bír a kamarai tanácsok megalakítása körül, megtagadja a véleményezést a szatmári kamarai tanácsok approbálása körül. Ezen újabb fejlemény, amely a szatmári érdekeltek körök véleménye szerint a nagyváradiai ellenállásra vezethető vissza, arra indította a szatmári kamara vezetőségét, hogy a szatmári kamara működését a helyzet tisztázásáig felfüggesse. A kamara ideiglenes elnöke, dr. Rákóczi-Filip Sándor volt prefektus, valamint dr. Pop Vazul kormánybiztos a kamara hétfői gyűlésén kijelentették, hogy legközelebb Bukarestbe utaznak a kamara működésének további biztosítása végett. Egyelőre azonban a helyzet az, hogy a szatmári kamara semmiféle ügyet el nem intéz és így a hozzáforduló ügyfelek arra vannak kárhóztatva, hogy várjanak, vagy ha nagyon sürgős az ügyük, forduljanak a nagyvárad-i kamarához.

Szabaddá tették a hántatlan takarmánymagvak kivételét. A Monitorul Oficial tegnapi száma közli a minisztertanács által hozott azon határozatot, amellyel szabaddá tették a hántatlan takarmánymagvak exportját. A mai naptól kezdve tehát minden külön autorizáció nélkül exportálhatók ezek a szállítmányok, de a rendszeres vámotaxát le kell fizetni.

Tőzsde

A piac ma is üzletelen. Bukarest tegnapi szörványos vásárlásait ma nem folytatta.

Egyesült Közgazdasági és Jelzálogbank Rt. jelentése	Valutapiac 1927 március 16 (Rador)									
	Devizák	Kolozsvár	Zürich		Páris	Bukarest	Budapest	Bécs	Prága	New-york
			nyitás	zárlat						
Zürich	3290—3300	—	—	—	491 ¹ / ₂	3290	11028	13678	650 ¹ / ₄	1924
Newyork	171—171 ¹ / ₂	51975	51975	2555	170	573	710 ³ / ₄	3376 ¹ / ₂	—	—
London	830—832	2522 ¹ / ₂	2523 ¹ / ₄	12403	828	2782 ¹ / ₄	345070	16397	48556	16397
Páris	675—685	2033 ¹ / ₂	2034 ¹ / ₂	—	669	2245	2783	13245	391 ¹ / ₂	456
Milano	780—785	2350	2355	115 ³ / ₄	768	2600	3226	15587	456	296 ¹ / ₄
Prága	507—509	1538 ¹ / ₂	1540	—	505	1697	2105	—	—	—
Budapest	2990—300	9075	9080	—	30	—	12396	59135	—	—
Belgrád	—	913 ¹ / ₂	913 ¹ / ₂	—	290	1007	124870	5950	176	—
Bukarest	—	312 ¹ / ₂	312 ¹ / ₂	1540	—	336	427 ³ / ₄	2052 ¹ / ₂	60	—
Varsó	—	5800	5805	—	—	6400	476 ¹ / ₂	378 ¹ / ₂	—	—
Bécs	2400—2410	7315	7315	—	2405	8065	—	476 ¹ / ₂	—	—
Berlin	4060—4070	12335	12335	—	4055	43600	16865	801	—	—

Száz lej árfolyama: Zürich (utó) 313, Páris 1540, Budapest 336, Bécs 42775, Prága 2052¹/₂.

Derby Cipőgyár Rt.

fióközlete, Cluj (Kolozsvár)

Még 8 napig

a Központi Szálló épületében, költözés előtti bámulatos olcsó árak

Férfi füzös strapapipő **550** Férfi barna félcipő **640** Barna trotteur-cipő **640**
 Férfi fekete félcipő **580** Női füzös és pántos cipő **480** Drapp, szürke és lack divatcipők **580**

Egyes pár Carmen-divatcipők igen olcsón

ETZ
ET-GYORIAN
SZÁLLIT!

A német közgazdaság egy bankmérleg tükrében

A „Berliner Tageblatt“ legutóbbi számában jelent meg a Dresdner Bank 1926. évi jelentése. Ezt a jelentést nem azért ragadjuk ki a világszerte most milliósámra publikált bankmérlegek és évi jelentések tömegéből, mert a Dresdner Bank az utóbbi időben többször szerepelt a román-német gazdasági közlekedést kiépítő tárgyalások folyamán, hanem még inkább azért, mert ez a jelentés a háború után összeomlott és most talpraállított Németország gazdasági függetlenségének első fejezetét zárja le. A jelentés abból a megállapításból indul ki, hogy az elmúlt év hozta meg a német gazdasági élet számára a deflációs válság végét. A fellendülést 1926 közepétől, az angol bányásztrájk kitérésékor kezdte érezni a német piac, amikor az egész vonalon megindult a termelés emelkedése, anélkül, hogy nagyobb tőkebefektetést és több munkaerőt igényelt volna. Ez hozta azonban magával a munkanélküliség terjedését és a belföldi fogyasztás csökkenését is. A német gyárpar a nyersanyagok és a fegyvertények olcsóbbodása folytán ismét belekapcsolódott a világpiaconba.

Ennek tulajdonítható, hogy Németország külkereskedelmi mérlege tavaly már csak 130 millió aranymárkával volt passzív az 1923. évi 3-6 milliárdnál szemben. Igaz, hogy ez a kedvező eredmény a behozatal visszafejlődésének is az eredménye, mert az import a vásárlási konjunktúra ellenére 2-5 milliárd márkával csökkent, ezzel szemben kész gyártmányokban Németország a tavalyelőtti 3422 millió helyett 6968 millió aranymárka értékű árut exportált. Érdekes jelenség, hogy különösen azoknál az iparágaknál lendült fel az exportizet, amelyek belföldi helyzete alig javult valamivel, viszont például elektrotechnikai felszerelések tekintetében a németek majdnem teljesen kiszorultak a világpiacon és a gépkivitelben is a háborúelőtti exporttal szemben 66 és kétharmadszázalékos visszaesés mutatkozik, minthogy a vezetést Amerika ragadta magához.

Az elmúlt évben a német mezőgazdaság helyzetében valamelyes javulás állott be a tekintélyes függőadóságot sikerült konszolidálni. A pénz olcsóbbodása és a magántartozásoknak alacsony kamatozása reálkölcsönösként való átalakítása folytán az igénybe vett nagyobb mértékű hitelek mellett sem súlyosodtak nagyobb kamatterhek a német mezőgazdaságra. Mindemellett az agrárkrízis tovább tart még és a rövidlejáratu kötelezettségek fedezésére a tavalyi termés nem volt elegendő, habár a gabonárak szilárdak voltak. Ennek okát a Dresdner Bank jelentése a súlyos adókban látja, amelyek a békebelieknek 3-4-szeresét teszik ki.

A pénzpiac szempontjából az 1916-os év, bár nem minden vonatkozásban, olyan haladást mutat fel, amely csak később fog kibontakozni. A magas jövedelmi adók még utját állják a rendszeres tőkeképződésnek. Az állam adó- és munkabérléteinek kényszerítette koncentrációba a nagyipart, de ez a kollaboráció csak a külföldi piacokkal szemben tud eredményeket elérni. Németország belföldi piaca még nem nyerte vissza régi vásárlóképeségét és nem is fogja teljesen visszanyerni mindaddig, amíg a Dawes-tervezetéről folyó gazdasági törvények fogják irányítani.

A jelentés ezután áttér a német pénzügyi élet tavalyi üzletmenetére és megállapítja, hogy havonként átlag 145 millió márkát helyeztek el folyószámlára és 4180 millió betétkönyvre az 1925 évi 119 millió, illetve 2505 millióval szemben. Ugyancsak az elmúlt évben történt a kamatlábnak 9-ről 6 százalékra való leszállítása és ezzel rohamosan megnövekedett a hitelígénylések száma és összege is. Mindemellett normális pénzügyviszonyokról még nem lehet szó, mert a tranzakciókkal járó költségek túl magasak. Általában az egész német gazdasági élet azt mutatja, hogy a létért folytatott küzdelem még

nem ért véget, de az 1926-os esztendővel új kor-szak vette kezdetét Németország talpraállásának történetében.

Megállapították a teher- és személyszállítással foglalkozó autótulajdonosok adóját. Bukarestből jelentik: A pénzügyminisztérium kebelében működő pénzügyi bizottság tegnap ülést tartott, amelyen többek között megállapította azokat a módozatokat, amelyek alapján ki fogják vetni az adókat a teher- vagy személyszállítással foglalkozó autótulajdonosokra. A bizottság kimondotta, hogy azok az autótulajdonosok, akik egy kicsit foglalkoztatnak szállítással, jövedelmük 12 százalékát, azok pedig, akik egynél több autóval végeznek teher- vagy személyszállítást, megállapított jövedelmük 16 százalékát tartoznak adó fejében fizetni.

APRÓHIRDETEK

Egyszeri közlésnél egy szó 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 50 lej. Állástkeresőknek 30% kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelzés lezlet csak úgy továbbítunk ha portóbélyeg mellékelve van. Eljegyzési hírek díja 250 lej, előfizetőknek 150 lej.

Néhai Stern Adolf szászvárosi főrabbi könyvtára eladó. A könyvek tekintélyes része Hebraica: **ש"ס פוסקים תשובות ראשונים ואחרונים ספרו תנ"ך משניות ספרו אגדה ומסר כתבי קבלה הקדמה ומוסר**, ezenkívül nagy számú Judaica és a nyugati nyelvek klasszikusai. Érdeklődők szíveskedjenek az orasiezi rabbinátushoz fordulni.

Mérlegképes könyvelőt perfect német, román levezető, teljesen önálló munkaerő, gyakorlott gépíró keresünk Avrig (jud. Sibiu) üvegyáruhoz azonnali belépésre. Ajánlatok eddigi működés, kor, családi állapot és stb. megjelölésével Fleissig Testvérek központi irodája, Fagaras, küldendők. 2476

Eladó egy 3 tonnás Marta vagy egy 5 tonnás N.A.G. teherautó. — Mindkettő üzemben. Ugyanott cca 500 könyvből álló angol könyvtár. König & Lázár szállítóknál, Arad, 2475

Réfös rövidúru szakmában eddig önállóan működött izraelita fiatalember állást keres. Ajánlatokat „Szombat” jelégére a kiadóba kér.

Százezer lakósu határvárosban, országsszerte ismert régiségkereskedés zsibárus üzlettel egybekötve, áruval vagy anélkül, fővonalon, jelenlegi tulajdonosa milliós vagyont szerzett benne, sürgősen eladó. Érdeklődők Löbl hírlapirodába, Arad, írjanak. 2473

Purim. Aki jól akar mutatni, keresse fel Deuschot Reg. Ferd. 37. Megjött az Egerbegyi jó bor, ugyszintén a Küküllömenti Muskotály.

Kerések különbejáratu butorozott vagy üres szobát az állomás közelében. „Jól fizetek” jelégére a kiadóba kérek.

Hotel-Restaurant Schwartz
Adresse: Hotel Schwartz, Cluj.

Butor
legolessban beszereshető, hitelkepeseknek részlet kedvezmény.
Klein I.
C. Reg. Ferdinand 69

Jömegjelenésű perfectül románul beszélő kötött-rövidúru segédet ki ügyes kiszolgáló, jó kirakatrendező, jobb fizetéssel, lehetőleg azonnali belépésre keressék. Fényképes ajánlatok Leitner Ignáchoz „Hófehérke” Aruház, — Oradea. Szombaton zárva. 2474

Megnyilt **ארמון נשר**
etterem - Timisoaran
Belváros, Bőrze-utca. — Olaiu Parnei palota. Elegens, tiszta, olcsó és megbízható Utazóknak 10% kedvezmény. — Restaurant **Müller**.

Cluj (Kolozsvár) leg-régibb confectió-áruházába **megérkeztek a legújabb**
női modell kabátok
Selyem köpenyek..... 3500 leitől
Couvercot, Ripsz és Berberi szövetből 2500 leitől
Angol szövetből női kabátok 1500 leitől
a főpostával szemben 25 sz.
(volt Wesselényi-utca)
kizárólag a DIAMANTSTEIN cégnél kaphatók.
Külön méret-osztály. Férfi öltönyök, Fregoli kabátok, felöltők nagy választék és legolessbb bevásárlási forrás. — Tiszviselőknak nagy árkedvezmény

Meghívó

az Egyesült Bank Részvénytársaság, Arad, XXXIX-ik évi rendes közgyűlésére, mely 1927. évi március hó 27-én délelőtt 11 órakor fog megtartatni Aradon, az intézet helyiségében (Bulevardul Regina Maria No 21.) — **Tárgysorozat:** 1. A közgyűlés jegyzőkönyvét hitelesítő két részvényes megválasztása. 2. A mérleg, veszteség- és nyereség-számla megállapítása, az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése és a tiszta nyereség felosztása iránti határozathozatal. 3. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére a felmentvény megadása. 4. A felügyelő-bizottság megbízatása lejárván, a felügyelő-bizottság megválasztása az alapszabályok 64. §-a értelmében. 5. Az igazgatóság felhatalmazása a 10 millió lei alapítványnak 20 millió leire leendő felemelése céljából, a szükséges összes intézkedések megtétele iránt. 6. Az alapszabályok 26. §-a értelmében netán beérkezett indítványok tárgyalása. — Arad, 1927. március hó 2.

Az igazgatóság.

Mérlegszámla 1926. évi december hó 31-én. Vagyon. Pénztárkészlet: készpénzben, valutákban és bankkövetelésekben 6.059.438.54. Váltótárca 39.644.108.—. Folyószámlai adósk 73.009.242.80. Jelzálogkölcöskök 15528.96. Arukészlet (gabonaneműk és fa) 3.272.201.49. Értékpapírok 553.692.50. Ingatlanok 951.159.07. Berendezés 1.—. Incassók 4.449.828.99. Nyilvántartási számlák 13.411.964.—. Összesen 123.535.372.36. Teher. Részvénytőke 10.000.000.—. Tartalékok (Tartalékalapunk a folyó évi dotációval 2.000.000.— leire emelkednek) általános tartalékalap 1.134.244.07. értékpapír árfolyamkülönbözeti tartalékalap 65.755.93. 1.200.000.—. Betétek: könyvecskékre elhelyezve 100.794.437.02. folyószámlára elhelyezve 6.154.434.34. 106.948.871.36. Visszleszámított váltók 450.000.—. Fel nem vett osztalék 80.989.—. Átmeneti tételek 2.331.735.60. Incassók 4.449.828.99. Nyilvántartási számlák 13.411.964.—. Nyereség egyenleg: Nyereség áthozat az 1925. évről 31.252.68. 1926. évi tiszta nyereség 2.492.552.72. 2.523.776.40. Összesen 123.535.372.36. Arad, 1926. dec. 31. **Karton Aladár** sk. vezérigazgató. **György Ignác** sk. igazgató, könyvszakértő. A könyvelésért **Parsang Pál** sk. főkönyvelő. Igazgatóság: **Dr. Éles Géza** sk. elnök. Megvizsgálta a fő- és segédkönyvekkel összehasonlítva helyesen egybeállítottnak találta. A felügyelőbizottság: **Rényi Miklós** sk. elnök.

Veszteség és nyereségszámla 1926. évi december hó 31-én. Veszteség. Tiszti fizetések 2.809.482.52. Költségek 1.825.719.82. Adók 528.546.66. Nyereség: áthozat az 1925. évről 31.252.68. 1926. évi tiszta nyereség 2.492.523.72. 2.523.776.40. Összesen 7.687.525.40. — Nyereség. Nyereségáthozat az 1925. évről 31.252.68. Tiszta kamat jutalék és egyéb jövedelmek 5.459.689.20. Áruüzleti- és más vállalatoktól haszonrészesedések címén befolyt jövedelmek, értékpapír- és házbérjövödelmek 2.196.583.52. Összesen 7.687.525.40. — Arad, 1926. évi december hó 31-én. **Karton Aladár** sk. vezérigazgató. **György Ignác** sk. igazgató, könyvszakértő. A könyvelésért **Parsang Pál** sk. főkönyvelő. Igazgatóság: **Dr. Éles Géza** sk. elnök. Megvizsgálta a fő- és segédkönyvekkel összehasonlítva, helyesen egybeállítottnak találta. A felügyelő-bizottság: **Rényi Miklós** sk. elnök.

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

A Kolár-quartett legközelebbi estje 17-én, csütörtökön lesz a Piarista gimnázium második emeleti dísztermében, fél 9 órai kezdettel. Másora Gretschaninoff, Schubert quartett és Mozart A-dur quintett. Jegyek Ancánál kaphatók.

MAGYAR SZÍNHÁZ

Heti műsor

Csütörtök: Zsiványkirály (Operette-újdonás, először. Karácsonyi, Neményi, Tolnayval, Hásszal. Premierbérlet 57. szám. Sorozat 324.)
Péntek: Zsiványkirály (2-szor. Napibérlet 57 szám B. Sorozat 325.)
Szombaton 3-kor: Levendula. (15-ik ifjúsági előadás, olcsó helyiségekkel. Sorozat 326.)
Szombaton 8-kor: Zsiványkirály (3-adszor. Napibérlet 58 sz. A. Sorozat 327.)
Szombaton fél 11-kor: Vigyázat, női szakasz. (Francia bohózat, újdonás, először. Premierbérlet 58. sz. Bérletjegyek becsérélhetők más előadásra. Sorozatszám 328.)
Vasárnap fél 12-kor: Csiky Viola tánc-matinéja. (Sorozatszám 329.)
Vasárnap fél 4-kor: Hajtótánc. (Operette. Lengyel Irén, Neményi, Tolnay, Hásszal. Leszállított helyiségek. Sorozat 330.)
Vasárnap fél 7-kor: Vigyázat, női szakasz. (2-odsor. Rendes helyiségek. Napibérlet 58 szám B. Bérletjegyek becsérélhetők. Sorozat 331.)
Vasárnap háromnegyed 9-kor: Zsiványkirály. (4-edszor. Bérletszűnet. Sorozat 332.)

Hölgyeim! Megérkeztek a legzelebb tavaszi **kalapújdonságok.** **MOSKOVITS-salonba, Cluj** Cal. Reg. Ferdinand (Wesselényi-u.) Átalakítások a legizlésebben és olcsón készülnek

Szerkesztőség, kiahivatal és nyomda Cluj-Kolozsvár, St. B. L. Pop (Brassai-utca)

Telefon: Szerk. és kiadóhiv. 9-77

Zs. N. Sz. — — —

Egyes szám ára páldvaron és vidéken Bukarestben is

1927 március 18

A zsidó

Purim van, zsidó módon köszöntjük a makkal telített napja egy drága naivsággal. Eszter mögillájának istentisztelek során. ember ittassultságig maiban nem mehet

Zsidók farsangja dásra készített hangu kérdések rezzennek vassuk, látjuk, hogy multban ugyanazok velünk és körülöttünk korban. Plasztikus zajlott eseményekből ami ott történt, látja azóta és a lánc, am roszdásodott.

Olvassuk csak a föl fog bontakozni történi most, ami aminek azonban nem a — jövőben. Nem hozzá az akarának nek az az önzetlenség a fejlettsége, amit mindenképen kiten vassuk csak a megilyan mondja el nek dök kiirtásáról.

ד במדכי לבו
alólinak tartotta ez szemita, hogy egyet és önértés férfit, telen előtt, Mordechakit kitzertet Jerusokirálya. Mordechajzetének, a hagyomány egy midrás, amven nyelven beszélt a peszachtól sövuotiszellem és akarat b néptudatban ez a d meghajolni, ha minc miatt, egy üres udv elseperni, amikor nül ég egy szakra ntitani? És könnyen

Véres mementó sunk Eszter könyv Achasvéros királynán minden népek között nyokban, minden m kel, ám a király tőnem érdemlik meg, ban is hagyja. “Va fűti és ugyanaz az gyűlölt, mint az ő szemünkre, hogy sa alacsonyabbrendű m vagyunk és „titokzúnoket lepleznek!

És milyen könn Hámán. Széjjelszort törvényeikbe belegu othonuk. Vajjon, k kardjára, amikor e fog fájni, ha e nép ki fogja a világ lel futókká szegényítik nincs gyökere. Üzöt meg az életnek. Ha a buvóhely, ha akad, vad, aki megkönyör Martalékává eshet hangolni a lélek po